

23 май, 1764

Архипелаг Шпицберген

Носът на лодката заора в разбитите шисти и замръзналия пясък и предизвика малко свлачище на скалистия остров Шпицберген. Намиращите се на борда бяха дошли да търсят съвет от прокълнатите, защото дори мъртвите имат истории за разказване.

– Не би трябвало да сме тук – промърмори лейтенант Орлов и стисна руското православно разпятие на гърдите си.

Комендант Василий Чичагов не можеше да спори с помощника си, но това не променяше нещата.

– Имаме заповеди – напомни му той с горчивина, ледена като сутрешния вятър.

Зад тях трите големи кораба „Чичагов“, „Панов“ и „Бабаев“ се поклащаха сред натрошените ледове. Макар че беше пролет, Арктика си оставаше скована от зимата. По-голямата част от тези ледове щяха да се разтопят едва в средата на лятото, ако изобщо се стопяха.

Василий стисна юмруци колкото заради смразяващия студ, толкова и от раздражение. Загърна се по-добре в кожуха си; носът и устата му бяха скрити под дебел вълнен шал. Зачака греблата да бъдат прибрани, преди да слезе на брега.

Докато чакаше, погледна назад към трите кораба. Водещият носеше неговото име, което му правеше чест, но и понякога го караше да се чувства неловко. Василий беше постъпил в Имперския флот на шестнайсет, бързо се издигна и сега служеше като заместник-комендант на пристанище Архангелск на брега на Бяло море. Трите кораба бяха излезли от пристанището преди две седмици. Задачата

им беше да проучат и инспектират китоловните лагери, които биваха установявани на замръзналия архипелаг всяка пролет.

Веднага щом ледовете се разтапяха, започваше ожесточено съперничество за най-добрите места – не само между руските, но и между норвежките и шведските китоловци. По време на този избухлив период военноморските сили на Василий трябваше да поддържат ред и да защитават руските станции. След около месец, след като всички лагери бяха окопани и готови, корабите му щяха да се насочат обратно към дома. Сблъсъците щяха да продължат и през лятото, но нямаше да са толкова сериозни, че да изискват намесата на руските имперски сили. След този критичен период на установяване китоловците щяха с неохота да уважават претенциите на другите. Така беше от векове, още от времето на холандския мореплавател Вилем Баренц, който открил тези острови, докато търсел предполагаемия Североизточен морски път до Китай.

Василий въздъхна и се загледа към покритото с ледове море на изток. Миналото лято самият той се беше опитал да открие този маршрут, но без успех.

Сърдити гласове насочиха вниманието му обратно към острова. На известно разстояние от брега мъже се бяха събрали около голям огън пред няколко струпани от камъни постройки. Някои сочеха към тях, очевидно учудени от пристигането им.

Според докладите този лагер беше установен преди месец. В плитчините вече се виждаше труп на гренландски кит. Въпреки че задната му перка беше отрязана, тялото му беше дълго петдесет стъпки. Тонове тлъстина, изрязани от тялото, лежаха натрупани на тъмни купчини. Хора се суетяха около медни казани и изваряваха мас от тлъстината. По-наблизо покрай брега бяха издигнати рамки, на които бяха окачени да съхнат балени. Недалеч от брега останките

от разфасования кит се бяха превърнали в носещо се на повърхността пиршество за стотици морски птици, които кръжаха и се спускаха към трупа с крясъци.

Това, че китът беше тук, имаше и друга цел. Той беше жалонът, около който беше изграден този лагер. С този успех никоя друга група китоловци нямаше да посмее да оспори този бряг. Тези корави, но суеверни мъже смятаха за лоша поличба да навлезеш на територията на друг лагер, след като съперниците ти са имали успешен лов.

Дори лейтенант Орлов знаеше това.

– Защо дебаркирахме тук, коменданте? Тези китоловци, изглежда, са се установили добре, нали?

– Да, но ние не търсим тях.

Василий махна на Орлов да го последва, без да обръща внимание на любопитния му поглед. Не беше споделил с него истинската причина да слязат на брега.

Потупа се разсеяно по джоба. В него беше писмото от императрица Екатерина II, написано от собствената ѝ ръка. Писмото съдържаше секретна заповед, която му беше връчена едва след като трите кораба бяха навлезли в Бяло море.

Мъжът, който му беше дал писмото, седеше на кърмата на катера.

Сякаш усетил мислите на Василий, Михаил Ломоносов се изправи и тръгна по палубата. Приличаше на гробар – облечен изцяло в черно, от тежкия сюртук до шапката с широка периферия. Почти през целия път дотук не беше излизал от каютата си, заровен в книги и карти. Само шепа хора знаеха, че е дошъл в Архангелск от Санкт Петербург, носейки писмото на императрицата.

Макар да беше още в началото на петдесетте, Ломоносов вече се беше издигнал до поста държавен съветник, еквивалент на бригаден генерал в армията или флотски адмирал, което го правеше по-високопоставен от Василий. Беше постигнал това, доказвайки гениалността си в най-различни начинания. Можеше да се похвали с дълъг списък постижения в странни области като физика, химия, астрономия, география, минералогия и дори история и поезия.

Ломоносов слезе на брега и спря до Василий.

– Бях забравил колко студено е толкова далече на север.

Думите му не прозвучаха като оплакване; по-скоро в тях се долавяше лека тъга. Това напомни на Василий за една подробност от живота на този човек. Ломоносов беше родом от тези ледени земи – от село Мишанинская в Архангелска област. Като момче плавал из същите тези морета с баща си, който бил заможен рибар. Така че пътуването му дотук беше колкото в служба на императрицата, толкова и завръщане на родното място.

– След като вече слязохме на сушата – недоволно промърмори Василий през шала си, когато държавният съветник застана до него, – може би ще споделите ненаписаната част от писмото на императрицата.

– След като останем сами – със сдържана физиономия отвърна Ломоносов и посочи един висок мъж, който вървеше към тях. – Това трябва да е капитан Разин, водачът на китоловците.

Василий споделяше мнението му. Брадатият казак сякаш изобщо не усещаше студа – беше само по панталон и риза с разкопчана яка. Малкото открита кожа, която се виждаше, беше загрубяла от солта и бе придобила цвета на тъмна мед. В поведението му нямаше нищо

гостоприемно и това се подсилваше от сабята на бедрото му и от пистолета, затъкнат в ремъка през рамото му.

Мъжът се изплю на пясъка, преди да заговори – тлъста хрчка, която едва не улучи ботуша на Василий. Орлов пристъпи заплашително напред, но Василий му даде знак да спре.

– Най-сетне – каза Разин. – Пратих вестта за телата преди месец. Още малко и ще започнат да се разтопяват и да вонят. Хората ми отказват да припарят до онзи прокълнат бряг, докато не бъдат махнати, а на мен ми трябва онова място, ако искаме да се надяваме на успешен ловен сезон.

– Веднага ще се заемем да приберем мъртъвците – увери го Василий.
– Но преди това искаме да ни покажете какво сте намерили сред тях.

Разин се подсмихна подигравателно, погледна групичката от пет души и промърмори под нос, докато се обръщаше:

– Трябваше да ги изгорим, докато имах тази възможност.

Ломоносов го чу и каза:

– Постъпили сте правилно, че пратихте вест в Санкт Петербург. Телата са на изследователи от Императорската академия, които изчезнаха преди две години, докато се опитваха да открият Североизточния път. Вие и хората ви ще бъдете наградени за службата си към Русия.

Разин го погледна през рамо.

– Как по-точно?

– Възнаграждението ще бъде съизмеримо с онова, което открием днес, и в зависимост от това накъде ще ни насочи.

Разин се намръщи, мъчеше се да осъзнае думите на съветника.

– Ще получите дял от намереното по тези хора – обясни Василий.

– Както ми се полага – заключи Разин и им промърмори да го последват.

Ломоносов се обърна към Василий.

– Най-добре ще е първият оглед да бъде направен само от нас двамата и лейтенанта ви.

Василий кимна и махна на останалите моряци да останат на брега, след което тръгна напред заедно с Орлов.

Настигна бързо Ломоносов.

– След като вече има по-малко уши, няма да е зле да ми обясните причината зад цялото това увъртане. Защо откриването на изчезнала експедиция от академията е наложило запечатана заповед от императрица Екатерина? Мнозина са търсели Североизточния път, включително и аз самият.

– Защото тази експедиция беше изпратена лично от Екатерина. И задачата ѝ не е била да търси път между Атлантическия и Тихия океан.

Василий дръпна Ломоносов настрана от останалите двама.

– Тогава какво са търсели?

– В момента секретността е свързана не толкова с това какво са търсели, а какво може да са открили, особено след описанието на вещите им, направено от капитан Разин. Изпратен съм да потвърдя описаното от него и да реша какво е най-добре да предприемем занапред.

Василий въздъхна и се примири с факта, че ще му се наложи да изчака.

Последваха мълчаливо Разин през лагера и мазния пушек от врящата китова мас. Вонята едва не ги задушаваше и полепваше по езиците им. След като излязоха от лагера, въздухът най-сетне стана отново свеж и студен. Небето си оставаше болезнено синьо, но тъмната ивица на хоризонта вещаеше влошаване на времето.

Извървяха още четвърт миля покрай високите отвесни скали над каменистия бряг. Разин сякаш ги водеше към пустош. Наоколо не се виждаше никаква следа от постройки.

Капитанът най-сетне спря, вдигна ръка и посочи.

– Ще ги намерите вътре.

На Василий му трябваша още няколко секунди, преди да забележи тъмната ивица в скалите, която бележеше отвора на пещера. Погледна морето наоколо, но не видя признаци на корабокрушение. Обреченият екипаж явно беше напуснал кораба, може би след като е бил скован и смазан от зимния лед. За съжаление подобни трагедии се случваха често толкова далеч на север. Самият Василий беше преживял подобно нещо, докато търсеше Североизточния път. Намръщи се при спомена как хората му вървяха по замръзналото море, за да стигнат до сушата, и как търсеха да се подслонят някъде.

„Не че идването тук им е помогнало много.“

– Имам неща за вършене – кисело каза Разин. – Ще ви оставя да се ровите из труповете.

След като никой не възрази, капитанът се обърна и тръгна към обгърнатия от пушек лагер.

Ломоносов тутакси закрачи към пещерата. Василий и Орлов забързаха след него. Когато стигнаха входа, лейтенантът запали фенер и освети късия тунел.

Стените бяха покрити с дебел лед, който отразяваше светлината. Стъпваха в течаща вода. Тунелът свършваше в малка пещера, превърнала се в ледена крипта. На прага бяха струпани четири тела, оплетени и замръзнали заедно като зловеща дига. Мъртъвците или бяха отнесени тук от водата, или бяха натрупани нарочно, за да послужат като преграда срещу вятъра за другите петима души, които лежаха вътре в пещерата.

За да влязат, трябваше да прекрачат мъртъвците. Докато го правеха, мъртвите им очи се взираха нагоре към тях. Устите им бяха отворени в безмълвни писъци, показвайки почернели езици и бели зъби.

Орлов стъпи накриво и една замръзнала ръка се натроши под тока му. Лейтенантът бързо се дръпна, сякаш се страхуваше, че мъртвият може да се опита да си отмъсти.

След като влязоха, Василий сподави погнусата си и обиколи пръстена почернели камъни, бележещи старо огнище. Оцелелите явно бяха изгорили шейните си, след като бяха докарали с тях екипировка и храна. В дъното на пещерата обаче имаше нещо пощадено от пламъците. Въпреки че бяха умирали от студ, изследователите не го бяха изгорили. И това показваше колко ценно е било за тях.

Ломоносов се завтече енергично натам.

Орлов вдигна фенера към стената. В скалата беше издълбан дълъг ред имена – епитаф, оставен от мъртвите.

Ломоносов рязко си пое дъх и Василий се обърна към него. Съветникът стоеше пред големия артефакт, запазен в дъното на пещерата – нещо като огромен рог от слонова кост, извит и по-дълъг от човешки разтег.

– Какво е това? – попита Орлов.

– Бивен на мамут – отвърна Ломоносов. – Наричан също мамутски рог. Открити са много подобни по речните корита на Севера, най-често от самоедските племена на Сибир. Смята се, че са останки от отдавна измрял вид морски слон.

Василий сви рамене.

– Но защо изследователите са си направили труда да го домъкнат тук и да го запазят?

Ломоносов махна на Орлов.

– Фенерът... донесете го!

Василий кимна на лейтенанта си и той се подчини. Ломоносов посочи бивника.

Външната страна на извития бивник беше обелена почти изцяло, до гладката кост под нея, която беше послужила като платно за някакъв древен художник. Твърдата повърхност беше покрита с фини гравюри. За жалост времето и стихииите бяха оронили творбата.

Въпреки това беше запазено достатъчно, за да се види нещо като град, над който се издигаха пирамидални постройки.

– Точно... точно както го описа капитан Разин... – задавено каза Ломоносов.

– Но кой го е изчегъртал? – попита Орлов. – Някой от екипажа ли?

Ломоносов не обърна внимание на въпроса. Дори Василий разбираше, че предположението на лейтенанта не може да е вярно. Изображението беше много по-старо от мъртъвците в пещерата.

Ломоносов взе фенера на Орлов и почна да изучава бивника. Освети всяка повърхност, като тук-там попадеше на други изображения – разрушена кула, богато украсен трон, лунен сърп.

– Какво е било изобразено върху това нещо? – попита Василий.

Ломоносов се вцепени и поднесе фенера още по-близо до бивника. Остана няколко секунди загледан в него, след което подаде фенера на Василий.

– Подръжете го.

И след като Василий взе фенера, затършува в пазвата на тежкия си сюртук. Василий използва момента да разгледа онова, което беше предизвикало тази реакция на съветника.

Светлината разкри поредния, съвсем малък запазен фрагмент от гравюрата. Върху него се виждаше част от текст, който изглеждаше надраскан по-грубо, сякаш добавен набързо.

Василий присви очи към буквите.

– Този надпис... прилича почти на...

– Гръцки – потвърди Ломоносов, докато вадеше от вътрешния си джоб малка книжка. – Мисля, че е име. Име, останало през хилядолетията.

– Какво име? – попита Орлов и погледна предпазливо назад към труповете.

Ломоносов прелисти книжката, спря и посочи на Василий част от текста.

– Написано е от Пиндар, гръцки поет от шести век преди Христа, от десетата част на неговите „Питийски оди“.

Василий се намръщи и поклати неразбиращо глава.

Ломоносов въздъхна и потупа с пръст една дума.

– Това не ви ли изглежда познато?

Василий погледна текста от страницата, а после и гравиранието върху бивника.

– Думата изглежда една и съща с издрасканата върху костта – или поне онова, което е запазено от нея. Но какво означава?

– Както казах, тя е име на митично място. – Ломоносов отново се зае да разглежда гравираниите пирамиди.

– Какво място? – попита Василий.

– Хиперборея.

Василий се изсмя пренебрежително. Всички, които бяха плавали в тези морета, бяха чували за легендарния изгубен континент на север, свободен от лед, покрит с гъсти гори и населен от безсмъртни хора. Мнозина изследователи бяха изчезнали в търсене на...

Василий рязко се изправи, когато проумя. Погледна настоятелно Ломоносов.

– Това ли са търсели тези нещастници? Не Северозападния път, а Хиперборея?

– По нареждане на императрица Екатерина – потвърди Ломоносов.

Василий сви юмрук.

– В такъв случай са били обречени от самото начало.

Ломоносов не откъсна поглед от бивника.

– Дадената им задача наистина беше обезсърчаваща. Както казва самият Пиндар, „нито с кораб, ни пеша не би намерил чудния път към сборището на хиперборейците“.

– Иначе казано, тръгнаха да гонят вятъра. Глупашка работа.

Ломоносов го изгледа с повдигната вежда.

– Нима наричате нашата императрица глупачка?

Василий трепна и си напомни, че трябва да е по-внимателен с подбора на думите си, ако не иска да бъде обесен за държавна измяна.

– Екатерина изобщо не е глупачка – настоя Ломоносов. – Всъщност тя постигна онова, което не е постигал никой мъж или жена преди нея. – Съветникът поклати глава и стисна устни, сякаш си напомняше и той да внимава с думите си. – Достатъчно е да се каже, че не ги е изпратила без никакви упътвания.

Василий искаше да го притисне с въпроси, но знаеше, че Ломоносов няма да му отговори. Затова смени тактиката.

– И все пак – защо императрицата ще търси този изгубен континент? Чувал съм истории за обитателите на Хиперборея, за някакъв еликсир, който позволявал на човек да живее столетия. Намирането на подобно съкровище е било основната цел на мнозина пътешественици. Това ли се надява да открие тя?

Ломоносов въздъхна тежко.

– Отново я наричате глупачка, без да го казвате направо. Единственото безсмъртие, което търси тя, е в паметта на човечеството. Тя иска да издигне Русия, така че да блеснем по-ярко от европейците, които гледат пренебрежително на нас, сякаш сме

някакви диваци. Откриването на Хиперборея или дори на останките ѝ би донесло на империята много по-голяма слава, отколкото откриването на Североизточния път.

Василий се съмняваше, че това е така, но не каза нищо, а погледна отново бивника.

– И смятате, че това може да е доказателство, че експедицията е била успешна ли?

– Аз... Не знам, но има надежда. Място, от което да започнем.

Василий усети тежестта в думите на съветника и онова, което беше оставено неизречено.

– И възнамерявате ние да довършим започнатото.

– Именно затова императрица Екатерина ме изпрати със заповедта си.

Василий погледна назад към ледената крипта и се замоли той и хората му да не бъдат сполетени от същата участ. Забеляза, че Орлов е застанал недалеч, при върха на бивника. Беше вдигнал глава нагоре. Гледаше не бивника, а стената зад него.

Василий пристъпи до Орлов и вдигна фенера. Някой беше оставил друг надпис тук, подобно на имената – едно последно предупреждение.

Орлов го прочете на глас:

– „За нищо на света не отивайте там, не прекрачвайте прага, не бъдете онова, което спи.“

Василий се обърна към Ломоносов. Съветникът продължаваше да се визира в бивника и древния град, гравирани върху него. Очите му блестяха на светлината на фенера.

И в този момент Василий разбра истината.

Предупреждението на мъртвеца нямаше да ги спре.

ПЪРВА ЧАСТ

1.

10 май, 13:03

Москва, Руска федерация

В подземното хранилище цареше гробна тишина, но то не беше пълно със саркофази. А с десетина обковани със стомана сандъка, наредени в полукръг под сводестия тухлен таван. Единственият шум беше отекването на капки вода от лабиринта тунели, през който беше минала групата, за да стигне до това място.

Монсеньор Алекс Борели влезе в помещението и потръпна – отчасти от възхищение и отчасти от безпокойство. Сърцето му биеше силно. Чувстваше се като натрапник, може би като грабител на гробници.

– Поразително! – с младежки ентузиазъм изтърси Вадим. – Точно както го описах, нали?

– Наистина е поразително – потвърди Алекс.

Вадим беше студент от Московския държавен университет. Преди седмица разнородната му компания подземни изследователи се беше натъкнала на това заключено хранилище дълбоко под улиците на Москва. За щастие младежът беше разпознал важността на откритието си и беше съобщил за него в Градския археологически музей.

Тогава Алекс беше взел откритието за божествено провидение, особено като се имаше предвид, че се беше случило точно когато е в Москва. Член на Папската комисия по свещена археология на Ватикана, Алекс работеше в тясна връзка с Апостолическия архив в Рим. Професионалните му интереси бяха към историята на светата библиотека, в установяването на произхода на колекцията ѝ. През десетилетията той беше открил множество поразителни и понякога гадни истории зад различните томове, пазени в нея.

Всъщност тъкмо това беше причината Алекс да дойде в Москва – за да се срещне със своя колега от Руската православна църква. През последните няколко години Светият синод на Русия беше настоял да му бъдат върнати стотици томове, пазени във Ватиканската библиотека и откраднати от страната по времето на царете. Папата лично беше изпратил Алекс да ръководи дискусиите. Задачата изискваше трезва дипломация, за да се установи кой има законно право върху въпросните книги. Някои от тях имаха огромна историческа стойност и повечето бяха безценни.

И преди няколко дни до Алекс достигна вестта за откриването дълбоко под Москва на колекция древни книги, скрити в хранилище. Колегата му от Руската православна църква митрополит Никил Елагин го беше поканил да дойде с археологическия екип и да помогне за оценката на книгите. Имаше само шепа хора, които

притежаваха знанието и експертизата да определят важността на онова, което се криеше под земята.

Въпреки това Алекс знаеше, че тази покана се дължи на личната му експертиза, но и че е част от дипломатическата борба. Включването му в екипа служеше като демонстрация на сътрудничество от страна на православната църква.

– Как ще действаме? – попита Игор Косков, когато застана до него на прага.

– Внимателно.

Алекс се обърна към Игор. Дългурестият тъмнокос руснак беше архивист от Московския археологически музей. Беше към трийсетгодишен, с четири десетилетия по-млад от седемдесет и две годишния Алекс.

– Трябва да фотографираме всичко, преди да започнем да местим каквото и да било – каза Алекс. – След това се заемаме подробно с каталогизирането на всеки том.

Игор кимна: оставяше на Алекс да поеме ръководството.

– Ще предам на останалите.

Той отиде при колегите си – група археолози, състояща се от петима мъже и една жена. Никой от тях не беше на повече от четирийсет. След много жестикулиране и остри погледи към Алекс екипът влезе в помещението, помъкнал оборудването си. Също като Алекс археолозите бяха с тъмносини защитни комбинезони и каски с фенери. Започнаха да разгъват триноги, да измерват помещението и да снимат – не само сандъците, но и стените и вратите на хранилището.

Алекс уважи методичността им.

За разлика от един друг. Очевидно раздразнен от педантичната работа, Вадим махна с ръка на монсеньора. Студентът чакаше до сандъка, който беше оставен отворен от приятелите му. Той беше отляво на входа, извън суматохата в центъра.

– Елате да видите – подкани го Вадим.

– Не докосвайте нищо – предупреди го Алекс. – Книгите може да са много трошливи и да се разпаднат.

Вадим се намръщи, но добродушно като младеж, който търпи мърморенето на дядо си.

– Спокойно. Няма да позволя на никого да докосва каквото и да било. Само ще надникнем в сандъците. Нали? Нищо повече.

– Добре.

Алекс отиде при отворения сандък, следван от Игор, чиито очи проблясваха от любопитство.

Редици кожени гръбчета бяха плътно наредени в редове в дъбови рамки. А под най-горните рамки очевидно имаше други.

Алекс освети с фенера на каската си колекцията и прочете някои от заглавията.

– „Тимей“ и „Критий“ на Платон... „За частите на животните“ на Аристотел... „Алмагаст“ на Птолемей. – Той се наведе към сандъка. – А това ми прилича на византийско копие на „Корпус Хипократikum“.

Книгите бяха на векове, много векове. И всички бяха отлично запазени.

Алекс разтърка заболелия го кръст. Дъхът му почти секна от възлнение.

– Невероятно... – благоговейно промълви Игор, очевидно също толкова изумен.

Архивистът протегна ръка и пръстът му увисна над коженото гръбче на „Корпус Хипократикум“. Томът беше колекция от шейсет древногръцки трактата по медицина, приписвани на лекаря Хипократ. Но Игор не се интересуваше от темата, на която бе посветен сборникът.

Той се обърна към Алекс.

– Византийско копие, казвате.

– Може би византийско – поправи се Алекс, който разбираше надеждата на архивиста.

– Ако е така, това може да е доказателство, че тези сандъци, тези книги са дошли тук от Златната библиотека.

Алекс погледна към археолозите, които работеха в помещението и си шепнеха. Знаеше, че всички те таят същата надежда.

Векове наред стотици мъже и жени – историци, изследователи, авантюристи, крадци – бяха търсили Златната библиотека, съкровищница от томове, скрита от Иван Грозни и изгубена след смъртта му. Но колекцията дори не беше негова. А на дядо му Иван Велики, който я събрал през петнайсети век. Повечето книги дошли като зестра, когато царят се оженил за втората си жена, византийската принцеса София Палеологина, която донесла колекцията със себе си след падането на Византийската империя. Твърдеше се, че тя съдържала най-ценните томове от Константинополската библиотека, включително ръкописи от древната Александрийска библиотека.

Алекс погледна завистливо дъгата сандъци. Според източниците Златната библиотека съдържаше гръцки, латински, еврейски, египетски и дори китайски текстове от втори век.

– Ако наистина сме я намерили, помислете само какво може да има в нея! – възкликна Игор. – Четох, че някакъв историк от деветнайсети век, Кристофер фон Дабелов, твърдял, че е виждал списък на заглавията от библиотеката. Той включвал всички сто четирийсет и два тома от „Историята на Рим“ на Тит Ливий. Само трийсет и пет от тези книги са достигнали до нас. Дабелов също така споменава неизвестна поема от Вергилий. Както и пълната версия на „За държавата“ на Цицерон. Представяте ли си какво ще означава подобно откритие?

Алекс се опита да успокои ентузиазма му.

– Запознат съм с разказа на Дабелов. Той е много съмнителен и по всяка вероятност е измислица. Всъщност, възможно е Златната библиотека вече да не съществува. Може да е била изгорена или унищожена още преди векове.

Игор поклати глава. Отказваше да приеме подобно нещо.

– Иван Грозни много е ценял тази колекция и е наел цели орди преводачи, които да работят по нея. Добре документирано е, че нарочно е скрил колекцията някъде под земята, в Москва или някъде другаде. Има истории, според които е открил мистични текстове, които биха могли да дадат на Русия огромна сила. Това негово убеждение било толкова твърдо, че мнозина от книжниците, работещи върху преговорите, избягали от страх, че Иван Грозни може да използва черната магия от книгите, за да причини огромни беди.

Алекс го изглежда скептично.

Игор сви рамене.

– Каквато и да е истината за тези легенди, добре известно е, че Иван Грозни е вярвал, че бъдещето на Русия е свързано с тази библиотека. Ако наистина е възлагал толкова надежди на колекцията, най-вероятно я е скрил добре, за да не бъде унищожена.

Вадим, който едва ли проявяваше интерес към езотериката на изгубени библиотеки, прекъсна дискусиата им и посочи сандъка.

– Вижте. Там нещо блести. Отдолу.

Алекс се наведе и проследи накъде сочи пръстът му.

– Какво имате предвид?

– Под горните книги. – Вадим застана пред него. – Ще ви покажа.

Студентът посегна към дръжките на дъбовата рамка, готов да я вдигне, за да разкрие онази под нея.

– Спрете! – извика Алекс.

– Не! – обади се и Игор.

Вадим не им обърна внимание и вдигна горната рамка с книги от сандъка.

Връщане назад нямаше и Алекс махна с ръка на студента.

– Внимателно. Отнесете я настрани и я оставете внимателно на пода. На сухо място. Трябва да снимаме рамката и книгите.

Вадим въздъхна тежко и се отдалечи с товара си.

Алекс поклати глава и се загледа след него.

– Той е прав – обади се Игор, привличайки вниманието му обратно към находката.

Алекс пристъпи към сандъка и освети вътрешността му. Следващият ред съдържаше подобни книги, но средата му беше заета от поредица от девет тома. Алекс посочи заглавията на гръбчетата им.

– Боже мой, това е пълната поредица „История“ на Херодот. – Алекс зяпна гръцките книги от пети век преди Христа. – Досега не е откривана пълна колекция. Обзалагам се, че тази е по-стара от Кодекс А от Библиотека Лауренциана на Медичите във Флоренция, който е послужил като основа за повечето модерни преводи.

– Но защо четвъртата книга е единствената, която е позлатена?

Алекс се намръщи. Това наистина беше озадачаващо. Деветте тома бяха подвързани с кожа, но четвъртата беше украсена и със злато. И тъкмо отразеният блясък на златния лист беше привлякъл вниманието на Вадим.

Без да може да се сдържи, Алекс протегна ръка и внимателно измъкна книгата от реда. Обзет от същото любопитство, Игор пристъпи към него, без да възразява на постъпката му. Докато Алекс вадеше тома, нещо в сандъка изщрака – достатъчно силно, за да накара и двамата да се дръпнат рязко назад.

Миг по-късно оглушителен тътен разтърси помещението.

Алекс залитна.

– Какво...

Игор го подхвана през кръста и го изблъска към изхода, като почти го носеше. Щом минаха през прага, Игор се хвърли с Алекс на земята, докато цялото помещение зад тях се срутваше.

Алекс зърна над рамото на Игор Вадим, който тичаше към тях. В следващия миг и Вадим, и останалите изчезнаха, смазани от срутилите се камъни и тухли.

Стена от прах се понесе над двамата проснати мъже, заслепи ги и ги задави.

Алекс изпъшка, мъчеше се да проумее какво се беше случило.

Игор обясни, докато махаше с ръка, за да разсее прахта и помагаше на Алекс да се изправи.

– Хранилището... било е минирано.

– Но защо? – изстена Алекс.

Пристъпиха несигурно към срутилия се вход, завикаха и закрещяха, но Алекс разбираше, че е безсмислено. Нищо не би могло да издържи тежестта на срутилия се таван. Нямаше съмнение, че под тоновете камъни и тухли няма оцелели.

Последваха още грохоти – имаше още срутвания.

Игор дръпна Алекс и посочи нагоре.

– Не можем да останем тук.